

C110 – FIN5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

27 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIEN EN BEGROTING

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vooropgestelde maatregelen voor versnelde vergunningsprocedures in het Vlaams economisch herstelplan

1

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afschaffing van de huisvuilbelasting in ruil voor schuldvermindering

3

Waarnemend voorzitter: de heer Erik Matthijs

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vooropgestelde maatregelen voor versnelde vergunningsprocedures in het Vlaams economisch herstelplan

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is een opvolgingsvraag in het kader van het relanceplan. We hebben daar de voorbije maanden al heel wat aandacht aan besteed. De Vlaamse Regering heeft terecht al heel wat initiatieven genomen om de financiële en economische crisis zo goed mogelijk proberen te doorstaan. Enkele weken geleden heeft de minister-president het parlement uitgenodigd om daar mee over te waken. De initiatieven die worden genomen, moeten zo goed mogelijk worden uitgevoerd.

Mijnheer de minister, ik heb een vraag over de versnelde vergunningsprocedures in het Vlaams economisch relanceplan 'Herstel het vertrouwen'. Er wordt terecht gesteld dat de overheid niet moet terugtreden als de privésector aarzelt en een aantal projecten uitstelt of in het slechtste geval afvoert. Het is de taak van de overheid om te blijven investeren en een klimaat te creëren waarin het vertrouwen van zowel investeerders als consumenten wordt teruggewonnen. Er moeten dus blijvend geïnvesteerd worden, maar daarnaast moeten de geplande overheidsinvesteringen ook worden versneld. In het kader daarvan wil ik u een aantal vragen stellen.

Er moet worden nagegaan of sommige vergunningsprocedures niet kunnen worden versneld. Het gaat dan vooral over de bouwsector en een aantal infrastructuurwerken. Uit een nota blijkt dat het uw ambitie was om tegen half februari van dit jaar 3000 woningen te vergunnen als ondersteuning van de bouwsector.

Mijnheer de minister, welke concrete maatregelen hebt u al genomen om ervoor te zorgen dat deze investeringsprojecten versneld kunnen worden vergund? Denkt u erover na om deze vergunningsprocedures op een duurzame manier te vereenvoudigen? Wat is de concrete aanpak daarvoor?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik trap een open deur in als ik stel dat de huidige financiële crisis bijzonder zwaar weegt op het

vertrouwen van de ondernemingen, werknemers en burgers. Voor ondernemingen gaat het vanzelfsprekend om de continuïteit van het bedrijf, voor werknemers om het behoud van hun job, voor burgers over hun financiële toekomst, hun welvaart en welzijn.

De Vlaamse Regering heeft dan ook een actieplan van maatregelen voorgesteld dat erop gericht is het vertrouwen van burgers en ondernemingen in het financieel-economisch weefsel maximaal te herstellen. Het vertrouwen zal vanzelfsprekend maar hersteld worden indien de maatregelen geplaatst worden in een langetermijnvisie en -strategie voor duurzame groei en als er tegelijkertijd een adequaat antwoord wordt geboden op de huidige negatieve gevolgen. De uitvoering versnellen door middel van vereenvoudigde procedures is een van de acties uit het actieplan 'Herstel het vertrouwen', waarbij op korte termijn positieve effecten gerealiseerd kunnen worden.

Mijnheer de voorzitter, ik vind het wat vreemd dat de vraag in deze commissie wordt behandeld. Mijn administratie, het Agentschap Ruimtelijke Ordening, maar ook het Departement Ruimtelijke Ordening (RO) hebben inzake ruimtelijke ordening een concreet actieplan opge maakt dat sinds medio december 2008 prioriteit heeft gekregen. We willen er op die manier voor zorgen dat tegen 15 februari de stedenbouwkundige vergunningen voor meer dan 3000 woningen en een reeks grote infrastructuurwerken versneld kunnen worden afgehandeld. Op 17 december 2008 heb ik een vrij omstandig antwoord gegeven op een actuele vraag over die materie.

De bedoeling is om in eerste instantie 733 dossier te behandelen die rechtstreeks bij de Vlaamse overheid werden ingediend. Die dossiers hebben betrekking op grote huisvestingsprojecten, dossiers over wegenwerken, verkavelingsaanvragen, rust- en ziekenhuizen, schoolgebouwen, nieuwe bedrijfsgebouwen en/of -uitbreidingen, belangrijke dossiers in het kader van waterzuivering, zoals collectoren of zuiveringsstations, of andere nutsvoorzieningen. Om de inspanningen maximaal te laten renderen zijn ook werkafspraken gemaakt met andere gewestelijke instanties en de betrokken ministers, die meestal ook instaan voor het verlenen van de nodige adviezen.

Tegelijk hebben we de gemeentebesturen ook opgeroepen zich maximaal in te schakelen in deze actie. Dit kan perfect door bijvoorbeeld enkele noodzakelijke praktische administratieve plichtplegingen prioritair af te werken, zoals het onmiddellijk afleveren van een ontvangstbewijs of, wat nog veel belangrijker is in het kader van de artikel 127-aanvragen (aanvragen voor handelingen van algemeen belang of ingediend door

publieke rechtspersonen), geen tijd te verliezen bij het organiseren van het noodzakelijke openbare onderzoek en het doorsturen van de noodzakelijke documenten bij de vergunningsprocedures.

Niet-ontvoogde gemeentebesturen kunnen ook maximaal hun decretaal toegekende rechten toepassen, zodat ze zelf kunnen beslissen over een stedenbouwkundige vergunning indien er geen advies komt van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar (GSA) binnen de 50 dagen. In de praktijk gaat dit vaak over dossiers van particulieren. De gemeenten hebben voldoende ervaring en kennis in huis om dit snel, efficiënt en adequaat af te handelen. Ik heb zonet ook de recente rapportering over dit vrij ambitieus project ontvangen. Daaruit blijkt dat we vrij goed op schema zitten om de beloofde resultaten tegen 15 februari te halen.

Sinds medio december 2008 en rekening houdend met de kerst- en nieuwjaarsperiode, toen ook de Vlaamse administratie gesloten was, werden er in totaal 190 dossiers afgeleverd voor in totaal ongeveer 1150 woongelegenheden. Het actieplan werpt met andere woorden stilaan zijn vruchten af. Ik heb een exemplaar van het plan bij. Het geeft een opsomming van alle mogelijke aanvragen die we prioritair zullen behandelen. We focussen vooral op die aanvragen voor grote woongelegenheden of aanvragen die betrekking hebben op belangrijke rioleringswerken, wegen- en rioleringswerken, collectoren, waterzuiveringstations en dergelijke meer. Ze zijn per provincie opgelijst. U weet dat we in Vlaanderen sinds een jaar binnen het agentschap RO functioneren met één informaticasysteem, namelijk het systeem Bredero (Beheer, Registratie en Evaluatie van DossiErs inzake Ruimtelijke Ordening) light. Dat levert nu ook resultaat op.

Het is natuurlijk belangrijk dat er tegelijkertijd maatregelen van duurzame aard worden genomen, die dus ook na 15 februari 2009 doorwerken. Het opzet van dit actieprogramma was om deze belangrijke bouwaanvragen voor 3000 woongelegenheden prioritair af te handelen, zodat ze maximaal aanbesteed kunnen worden in het voorjaar en met de bouw kan worden begonnen vanaf 1 augustus 2009, op een moment dat we in de bouwsector een eerste ernstige dip verwachten. Met andere woorden, dit kost de Vlaamse overheid geen euro, behalve heel wat extra inspanningen. Dit kan echter een ongelofelijk hefboomeffect hebben.

Wat de lange termijn betreft, wil ik verwijzen naar het ontwerp van decreet op de Ruimtelijke Ordening dat op dit ogenblik, samen met drie andere decreten, het voorwerp uitmaakt van hoorzittingen in de commissie voor Ruimtelijke Ordening. Het is de bedoeling te komen tot het versneld vereenvoudigen en transparant maken van vergunningsprocedures voor belangrijke investeringen, maar ook voor de gewone projecten. Dit is de hoofddoelstelling van dit ontwerp van decreet dat nu wordt besproken.

We willen proberen dat ontwerp van decreet goed te keuren tegen het paasreces zodat het op 1 juni of juli in werking kan treden. Ik geef een aantal eyecatchers uit het ontwerp van decreet. We zullen de vergunningsprocedures maximaal vereenvoudigen. Vandaag werken we met een vrijstelling van stedenbouwkundige vergunning of met een verplichte aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning. Er komt nu een nieuwe categorie, met name de meldingsplicht. De procedures zijn zo opgevat dat voortaan, zeker voor de complexe aanvragen die nogal eens het voorwerp uitmaken van controversen, heel het vergunningstraject inclusief alle beroepen, binnen het jaar kan worden afgewerkt, met inbegrip van het nieuwe beroep dat zal worden ingesteld, niet langer bij de minister, maar bij de Raad voor vergunningenbetwistingen. Daardoor krijgt de Raad van State in deze context het karakter van Hof van Cassatie dat enkel cassatieberoepen kan behandelen.

Er zijn ook nieuwe dwingende termijnen opgelegd aan de gemeentebesturen. In niet-ontvoogde gemeenten zal de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar voortaan advies moeten uitbrengen binnen een termijn van 30 dagen in plaats van 50 dagen. Het college moet in deze gemeente vanzelfsprekend redelijke termijnen respecteren. Daarvoor worden termijnen naar voren geschoven 75 dagen na de vaststelling van de ontvankelijkheid van het dossier. Er zijn bepaalde bindende termijnen, ook voor verkavelingsvergunningen en dergelijke.

Wat de behandeling van beroepen door de deputatie betreft, zijn er dwingende termijnen opgelegd. Een administratief rechtscollege wordt in de nieuwe procedure cassatierechter.

Ook voor de zogenaamde artikel 127-aanvragen – dat zijn de werken van algemeen nut – wordt een nieuwe procedure gevolgd. Er wordt zelfs een beroepsmogelijkheid ingesteld bij de betrokken minister. Ook hier zijn vervaltermijnen vastgelegd. Terwijl we vandaag werken met termijnen van orde, zullen we in de toekomst steeds meer werken met wat we hakbijltermijnen noemen: men verleent advies binnen de opgelegde termijn, of men verliest het recht om advies te verlenen.

Ook het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) waarvan de herziening is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, bevat nogal wat actiepunten over woningvoorraad en bijkomende ruimte voor bedrijvigheid. Dit kan alleen maar bijdragen tot de economische relance die we allen willen bewerkstelligen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, ik ben blij dat het relanceplan effectief in daden wordt omgezet. Het is niet alleen belangrijk om iets aan te kondigen, men moet ook de moed hebben om ambitieuze

doelstellingen te halen, zoals de 3000 woongelegenheden tegen midden februari. Dat getuigt van een moedig en krachtig bestuur.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afschaffing van de huisvuilbelasting in ruil voor schuldvermindering

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, ik ben geen vast lid van deze commissie. Ik zeg hier, denk ik, niets nieuws als ik stel dat de Vlaamse Regering in 2008 heeft beslist om een eenmalige schuldvermindering toe te passen van 100 euro per inwoner in ruil voor de afschaffing van de forfaitaire huisvuilbelasting. Tegen juni 2008 konden de gemeenten hiervoor een fiscaal pact afsluiten met de Vlaamse Regering.

Het fiscaal pact houdt in dat Vlaanderen 612 miljoen euro schuld overneemt van de gemeenten. Daarbij geeft de Vlaamse Regering 280 miljoen euro aan compensaties voor gedeerde inkomsten. Dit pact houdt tevens in dat de gemeenten geen belastingverhoging mogen doorvoeren in 2009, of de schulden van de gemeenten niet mogen laten groeien.

Mijnheer de minister, nu is er een vermoeden dat in veel gemeenten de forfaitaire huisvuilbelasting vervangen wordt door een algemene dienstenbelasting, waardoor het fiscaal pact wordt omzeild. Gemeenten die deze nieuwe belasting invoeren, menen dat dit noodzakelijk is omdat de schuldvermindering maar eenmalig is, en de inkomsten van die forfaitaire huisvuilbelasting volgens die gemeentebesturen echt wel nodig zijn om een degelijk bestuur te kunnen voeren.

Vorige week werd tijdens de plenaire vergadering ook een debat gevoerd over de economische en financiële crisis, die het komende jaar ongetwijfeld voelbaar zal zijn in veel gemeenten. De kans bestaat dat een aantal gemeenten opnieuw een belastingverhoging moeten doorvoeren. De vraag is dan ook in welke mate ze nog voldoen aan de voorwaarden van het fiscaal pact.

Mijnheer de minister, kunt u me zeggen of het invoeren van een algemene dienstenbelasting om de minderinkomsten van de forfaitaire huisvuilbelasting te kunnen derven, in strijd is met het fiscaal pact? Wat zult u doen

als gemeenten mogelijk nieuwe schulden moeten maken door de financiële crisis?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, de Vlaamse Regering heeft vorig jaar beslist schulden over te nemen. Dat is natuurlijk eenmalig. Door de vervroegde afbetaling zijn de intrestlasten natuurlijk ook weggevallen. Die gevolgen zijn wel recurrent gedurende een aantal jaren. U zult daar wel een uitgebreid antwoord – met concrete cijfers – op geven.

Vorige week stond in de krant dat gemeentebesturen aarzelen om te investeren. Ze stellen een aantal projecten uit, ondanks de versnelde vergunningsprocedures. Het krantenartikel gaf een gevoel weer. Hebt u daar concrete aanwijzingen over? Of gaat het enkel over een aanvoelen? Daarnet hebben we het tijdens de lunch daarover nog gehad met een aantal ondernemers. Er is een discrepantie tussen de stelling van Febelfin, de overkoepelende federatie voor de Belgische financiële sector, die zegt dat er geen kredietchaarste is, en die van de ondernemers, die zeggen dat het heel wat moeilijker is om kredieten te verkrijgen. De horeca stelt dat ze sowieso geen kredieten krijgt, behalve als het om echt stevige projecten gaat. Als Febelfin iets zegt, hecht ik daar toch enig geloof aan en ga ik ervan uit dat die stelling onderbouwd is met cijfers.

Daarnaast is er het subjectief gevoel. Gaat het bij de vertraging in de gemeentelijke investeringen om een subjectief gevoel? Of beschikt u over bepaalde gegevens?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal eerst even de engagementen opsommen die de gemeenten op zich hebben genomen naar aanleiding van het afsluiten van het fiscaal pact. De 308 Vlaamse gemeenten hebben daar resoluut op ingetekend.

Ten eerste verbonden de gemeenten zich ertoe hun belastingen voor het dienstjaar 2009 niet te verhogen. De gemeenten die toetraden tot het globaal pact verbonden zich ertoe om voor het budgettaire jaar 2009 de aanslagvoeten en/of tarieven van bestaande belastingen niet te verhogen en geen enkele nieuwe belasting in te voeren. Tarieven en retributies ter vergoeding van vrijwillig gevraagde diensten van de gemeente, evenals de gemeentelijke waterzuiveringsbijdrage, vallen buiten dit engagement.

Op gemotiveerd verzoek van de gemeente kon een uitzondering op het gevraagde engagement van de gemeente worden toegestaan, onder meer wanneer een niet-forfaitaire huisvuilbelasting werd ingevoerd ter vervanging van een afgeschafte forfaitaire huisvuilbelasting;

wanneer een nieuwe bedrijfsbelasting werd ingevoerd ter vervanging of rationalisering van bestaande belastingen – het gaat dan over een gemeenteraadsbeslissing die dateert van voor 1 januari 2008 – en waarvan de geraamde inkomsten niet hoger zijn dan deze van de afgeschafte belastingen; of wanneer een gemeentelijke leegstandsheffing werd ingevoerd ter vervanging van de Vlaamse leegstandsheffing.

Ten tweede engageerden de gemeenten zich ertoe de forfaitaire belasting op huisvuil af te schaffen. We hebben daar in deze commissie al oeverloos over gedebatteerd. Het ging over die belastingen die vallen onder de economische code 363-03. Zij moesten worden afgeschaft voor het budgettair jaar 2009. Ze mochten wel vervangen worden door een niet-forfaitaire belasting op basis van het principe ‘de vervuiler betaalt’.

Ten derde verbonden de gemeenten zich ertoe geen nieuwe forfaitaire gezinsbelastingen meer op te leggen. Gedurende de resterende periode van de legislatuur van de die eindigt op 31 december 2012, mogen de gemeenten geen nieuwe forfaitaire gezinsbelastingen meer invoeren.

Ten vierde moesten de gemeenten de belasting op kantoorruimten en op tewerkgesteld personeel afschaffen. De gemeenten moesten ten laatste met ingang van het budgettair jaar 2009 de belasting op het tewerkgesteld personeel – economische code 364-01 – en de belasting op de kantoorruimten – economische code 367-19 – afschaffen.

Tot slot zouden de gemeenten een bedrijfsvriendelijke en transparante fiscaliteit voeren. Zo moesten belastingsverordeningen via de website ter beschikking worden gesteld.

Dat zijn de engagementen die de 308 Vlaamse gemeenten op zich hebben genomen. Daarnaast wil ik u erop wijzen dat er in 2008 geen enkele leningsovername is gebeurd, tenzij na controle door het Agentschap Binnenlands Bestuur van de engagementen die de lokale besturen op zich hebben genomen. Die engagementen zijn dus geattesteerd door het agentschap voor wij die schuld hebben overgenomen. Daarbij heeft het agentschap zich scrupuleus aan de tekst van het fiscaal pact gehouden. Het heeft zich niet ingelaten met semantische interpretaties of discussies over wat nu de juiste afspraak was. Zowel de letter als de geest van deze wetgeving moesten worden nageleefd.

Uiteraard kon elk lokaal bestuur, nadat de leningsovernames achter de rug waren, wat het geval was op 10 september 2008, zijn engagementen vergeten. De Vlaamse Regering is er echter van uitgegaan dat de lokale besturen correcte en loyale partners zijn en heeft dus bewust in het fiscaal pact geen sanctie maatregelen a posteriori willen inschrijven. Ik blijf er dan ook bij dat dit pact berust op wederzijds vertrouwen waarbij de lokale besturen zich uiteten als correcte partners. Als echter

toch zou blijken dat een gemeente deze engagementen niet of onvoldoende naleeft, dan behoudt de Vlaamse Regering zich het recht voor om ook haar deel van de engagementen opnieuw te bekijken. De Vlaamse Regering kan daartoe beslissen op initiatief van de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur.

Voor wat de verplichting tot afschaffing van de forfaitaire huisvuilbelasting betreft, werden de gemeenten die op 1 januari 2008 nog een forfaitaire huisvuilbelasting hadden, gecontacteerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur. In de praktijk waren er dus slechts twee concrete mogelijkheden: ofwel kunnen de gemeenten de forfaitaire huisvuilbelasting zonder meer afschaffen, ofwel hebben ze die vervangen door een andere belasting, gebaseerd op het principe ‘de vervuiler betaalt’.

Mevrouw Van den Eynde, in uw eerste vraag hebt u het over een algemene dienstenbelasting. Het zal ervan afhangen wat die ‘dienstenbelasting’ precies inhoudt. Die zaak moet geval per geval onderzocht worden. Ik neem aan dat mijn bevoegde collega en zijn agentschap te uwer beschikking staan om eventuele vragen te beantwoorden.

Ik zie het oorzakelijk verband niet tussen de financiële toestand van de gemeenten en de financiële crisis, zeker niet op de korte termijn. Wel maak ik uitzondering voor de drie steden en gemeenten die betrokken waren bij het dossier van de cross-border lease. Het parlement heeft met vereende krachten getracht om daar een antwoord op te bieden.

De gemeenten putten de ontvangsten meestal uit drie grote inkomstensegmenten: de gemeentelijke opcentiemen op de personenbelasting, de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing en hun dotatie uit het Gemeentefonds. Die dotatie ligt vast en wordt geïndexeerd aan 3,5 percent. In 2009 zal die hoger zijn dan de reële cijfers. Bij de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing is er wel een negatief effect door de afschaffing van de voorheffing op materieel en outillage voor nieuwe machinerie. Die wordt echter volledig gecompenseerd door de Vlaamse overheid. Aangezien er een vertragingseffect optreedt op het vlak van de gemeentelijke opcentiemen op de personenbelasting, verwacht ik in 2009 geen enkel probleem inzake de gemeentelijke inkomsten.

Mevrouw Van den Eynde, zeker op dit ogenblik is er nog geen gerelateerd verband tussen de huidige financiële crisis en de ontvangsten van de gemeenten. Over wat er op middellange termijn gebeurt, kan ik geen inschatting maken.

In het kader van de schuldovername was afgesproken dat de gemeenten in 2008 hun macroniveau aan schulden zouden bevriezen. Dat was een eenmalige afspraak in het kader van de voorwaarden die de Hoge Raad van

Financiën had opgelegd naar aanleiding van het fiscaal pact. Inclusief verwijlinteressen hebben we 642 miljoen euro schuld overgenomen van de lokale besturen. Natuurlijk was er een onmiddellijke aanzienlijke return dankzij de rentelast die bij deze gemeenten wegviel.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Mocht blijken dat er misbruik wordt gemaakt van de zeer goede overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en de gemeenten, zal ik zeker gebruik maken van de diensten Binnenlands Bestuur.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Kunt u ook nog even ingaan op de investeringen?

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de burgemeester, zoals u weet, zijn gemeenten autonoom en beslissen ze zelf over hun investeringsvolume. Als titelvoerend burgemeester kan ik enkel zeggen dat gemeenten die enig verstand van financiën hebben, de investeringen nu versneld uitvoeren. Op dit ogenblik noteren we aanbestedingen die tussen 30 en 40 percent onder de ramingen liggen. Als men wil investeren, raad ik aan dat acyclisch en nu te doen, en niet tot op het einde van de gemeentelijke legislatuur te wachten. Op dat moment verhit de situatie sowieso en moet weer de volle pot worden betaald. In het jaar voor de verkiezingen moet men zich beperken tot het onderhouden van de bermen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
